

Sygn. akt III Ca 370/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 10 czerwca 2015 r.

Sąd Okręgowy w Gliwicach III Wydział Cywilny Odwoławczy w składzie:

Przewodniczący - Sędzia SO Lucyna Morys - Magiera

Sędziowie: SO Magdalena Balion - Hajduk (spr.)

SR del. Maryla Majewska - Lewandowska

Protokolant Joanna Gołosz

po rozpoznaniu w dniu 10 czerwca 2015 r. w Gliwicach

na rozprawie

sprawy z powództwa Powiatu (...)

przeciwko Miastu K.

o zapłatę

na skutek apelacji powoda

od wyroku Sądu Rejonowego w Raciborzu

z dnia 31 października 2014 r., sygn. akt I C 376/14

I. zmienia zaskarżony wyrok w pkt 2 i 3 w ten sposób, że:

1. w pkt 2 zasądza od pozwanego na rzecz powoda kwotę 1.742,33 (jeden tysiąc siedemset czterdzieści dwa 33/100) zł tytułem skapitalizowanych odsetek ustawowych od kwot:

- 5.529,50 (pięć tysięcy pięćset dwadzieścia dziewięć 50/100) zł za okres od dnia 8 września 2012 r. do dnia 11 czerwca 2014 r.;

- 1000 (jeden tysiąc) zł za okres od dnia 19 września 2012 r. do dnia 11 czerwca 2014 r.;

- 11.000 (jedenaście tysięcy) zł za okres od dnia 9 kwietnia 2014 r. do dnia 11 czerwca 2014 r.;

2. w pkt 3 zasądza od pozwanego na rzecz powoda kwotę 3,277 (trzy tysiące dwieście siedemdziesiąt siedem) zł tytułem zwrotu kosztów procesu;

II. zasądza od pozwanego na rzecz powoda kwotę 508 (pięćset osiem) zł tytułem zwrotu kosztów postępowania odwoławczego.

SSR del. Maryla Majewska – Lewandowska SSO Lucyna Morys – Magiera SSO Magdalena Balion – Hajduk

Sygn. akt III Ca 370/15

UZASADNIENIE

Zaskarżonym wyrokiem Sąd Rejonowy w Raciborzu umorzył postępowanie części dotyczącej żądania zapłaty kwoty 17 529,50zł, oddalił powództwo Powiatu (...) przeciwko Miastu K. w pozostałej części i zasądził od powoda na rzecz pozwanego koszty procesu.

Sąd Rejonowy ustalił, że postanowieniem z dnia 28 lipca 2008 roku Sądu Okręgowego w Gliwicach umieszczono małoletnią A. G., mającą miejsce zamieszkania na terenie K. w rodzinie zastępczej A. S. i J. S. w R.. Powiat (...) i Miasto K. zawarły 17 lutego 2009 roku porozumienie w sprawie umieszczenia małoletniej A. G. w rodzinie zastępczej oraz ponoszenia wydatków na jej utrzymanie, na mocy którego Miasto K. zobowiązało się do zapłaty na rzecz Powiatu (...) miesięcznie określonych świadczeń tytułem utrzymania małoletniej w rodzinie zastępczej. Rodzinie zastępczej przyznano świadczenie na pokrycie kosztów utrzymania dziecka w kwocie 1000zł. Porozumienie z 17 lutego 2009 roku wygasło z dniem 31 marca 2012 roku w związku z wejściem w życie ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Strony podjęły rozmowy i starania w celu zawarcia nowego porozumienia, ale ostatecznie jednak nie doszło do podpisania nowego porozumienia.

W okresie od stycznia 2012 roku do września 2013 roku Powiat (...) uiszczal kwoty 1000 złotych miesięcznie na rzecz rodziny zastępczej. Pismami z 20 sierpnia 2012 roku oraz 31 sierpnia 2012 roku Powiat (...) przesłał pozwanemu noty obciążeniowe na kwotę 5709,41 zł oraz 1000 zł, zaś Miasto K. odmówiło zapłaty tych świadczeń.

W dniu 12 czerwca 2014 roku Miasto K. zapłaciło na rachunek pozwanej kwotę 17 529,50 zł.

Sąd Rejonowy w zakresie w jakim powód cofnął powództwo postępowanie umorzył, zaś w pozostałej części uznał powództwo za bezzasadne. Powołał się na art. 191 ustawy ust. 1 ustawy z 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, zgodnie z którym powiat właściwy ze względu na miejsce zamieszkania dziecka przed umieszczeniem go po raz pierwszy w pieczy zastępczej ponosi wydatki na opiekę i wychowanie dziecka umieszczonego w rodzinie zastępczej, zaś zgodnie z ust. 5 powiat, na terenie którego funkcjonują mogące przyjąć dziecko rodzina zastępcza, rodzinny dom dziecka lub placówka opiekuńczo-wychowawcza zawiera z powiatem, o którym mowa w ust. 1 porozumienie w sprawie przyjęcia dziecka oraz warunków jego pobytu i wysokości wydatków. Wydatki te ponosi powiat właściwy ze względu na miejsce pozostawiania dziecka. Sąd Rejonowy wskazał, że w realiach niniejszej sprawy powód powinien był wystąpić do sądu z roszczeniem opartym na art. 64 k.c., który zawiera materialnoprawną regulację skutków wyroku sądowego stwierdzającego obowiązek złożenia oświadczenia woli. Ustawę z dnia 25 lipca 2014 roku o zmianie ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej zmieniono art. 191 ustawy i zmiana ta weszła w życie 19 września 2014 roku. Zgodnie z art. 191 ust. 13a powiat, na terenie którego umieszczono dziecko w pieczy zastępczej jest obowiązany do poinformowania o umieszczeniu dziecka w pieczy zastępczej gminy oraz powiatu obowiązanych do ponoszenia na to dziecko wydatków w terminie czternastu dni od dnia umieszczenia dziecka w pieczy zastępczej, a nadto ust. 16 stanowi, że sprawa rozstrzygania sporów o właściwość powiatów oraz gmin obowiązanych do ponoszenia wydatków stosuje się przepisy ustawy k.p.a., tak więc w dacie wyrokowania, gdy nie zostało zawarte porozumienie powodowi przysługuje droga administracyjna w celu wyznaczenia właściwego podmiotu do zawarcia porozumienia czy też w celu przymuszenia powiatu zobowiązanego do ponoszenia wydatków w drodze administracyjnej. Niezależnie od tego Sąd Rejonowy stwierdził, że nie można uznać że sam przepis art. 191 ust. 5 stanowi źródło zobowiązania pozwanego. Sąd uznał, że nowe porozumienie między stronami nie zostało zawarte, strony nie doszły do porozumienia w zakresie uzgodnienia koniecznych postanowień umowy.

Sąd Rejonowy umorzył postępowanie na podstawie art. 203 k.p.c. w związku z art. 355 § 1 k.p.c., zaś pozostałym zakresie oddalił powództwo na podstawie art. 353 § 1 k.c. w związku z art. 72 § 1 k.c. oraz w związku z art. 191 ust. 5 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Sąd Rejonowy stwierdził również, że brak podstaw do zastosowania art. 5 k.c. O kosztach natomiast orzekł na podstawie art. 98 w związku z art. 99 k.p.c. oraz 203 § 2 k.p.c., obciążając nimi w całości powoda jako stronę, która przegrała proces. Zdaniem Sądu Rejonowego pozwanego nie można uznać za stronę przegrywającą proces, mimo że dokonał zapłaty kwoty głównej po wytoczeniu powództwa, ponieważ pozwany wyraźnie zazaczył, iż zapłaty dokonuje w celu przerwania biegu naliczania odsetek, a także wobec braku zawarcia stosunku prawnego między stronami nie był on zobowiązany do zapłaty tej kwoty.

Powód w apelacji zarzucił naruszenie przepisów prawa materialnego, to jest art. 72 § 1 k.c. w związku z art. 180 pkt 2 i art. 191 ust. 1 pkt 1 i ust. 5 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej przez błędne zastosowanie i przyjęcie, że strony nie zawarły porozumienia w sprawie warunków pobytu i wydatków na opiekę oraz wychowanie małoletniej A. G. w rodzinie zastępczej, pomimo że strony zawarły porozumienie, na podstawie którego małoletnia przebywała i przebywa w rodzinie zastępczej, a powód ponosił koszty jej umieszczenia w tej rodzinie, do których zwrotu jest zobligowany, zarzucił naruszenie art. 56 k.c. w związku z art. 5 k.c. przez jego nie zastosowanie i art. 405 k.c. w związku z art. 409 k.c. oraz art. 252 ustawy o finansach publicznych, a także naruszenie przepisów prawa procesowego, to jest błąd w ustaleniach faktycznych polegający na przyjęciu, że z materiału zgromadzonego w sprawie wynika, iż strony nie zawarły porozumienia w sprawie warunków pobytu i wydatków na opiekę oraz wychowanie małoletniej, naruszenie zasady swobodnej oceny dowodów, pominięcie oświadczeń pozwanego o woli i wiedzy umieszczenia małoletniej w rodzinie zastępczej, co wiązało się z koniecznością zapłaty powodowi dochodzonego roszczenia, nie ustosunkowanie się pozwanego do zarzutów powoda o bezpodstawnym wzbogaceniu się jego kosztem na skutek unikania zwrotu powodowi przez pozwanego kosztów pobytu małoletniej w rodzinie zastępczej, błędne przyjęcie przez Sąd pierwszej instancji, że powództwo jest przedwczesne, mimo że pozwany uznał powództwo w trakcie procesu i zaspokoił roszczenie główne powoda, a także naruszenie art. 203 § 3 w związku z art. 98 § 1 k.p.c., art. 102 i 355 k.p.c. przez obciążenie powoda kosztami zastępstwa procesowego pozwanego oraz nieobciążenie pozwanego kosztami procesu poniesionymi przez powoda, mimo że pozwany dał powód do wytoczenia procesu, uznał powództwo w trakcie procesu i zaspokoił roszczenie. Skarżący wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku przez zasądzenie na rzecz powoda od pozwanego kwoty 1742,33zł tytułem odsetek ustawowych od kwot -5529,50 zł od 8 września 2012 roku do 11 czerwca 2014 roku w wysokości 1264,36 zł , - od 1000 zł od 19 września 2012 roku do dnia 11 czerwca 2014 roku w wysokości 227,23 zł, od kwoty 11 000 zł od 9 kwietnia 2014 roku do 11 czerwca 2014 roku w wysokości 250,74 zł oraz zasądzenie kosztów procesu przed sądem pierwszej instancji oraz kosztów postępowania odwoławczego ewentualnie o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi pierwszej instancji.

Pozwany wniósł o oddalenie apelacji i zasądzenie kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu odwoławczym.

Sąd Okręgowy, zważył co następuje:

Apelacja jest uzasadniona.

Stan faktyczny nie był sporny, Sąd odwoławczy ustalenia te podziela, nie zgadza się jednak z oceną prawną tego stanu faktycznego. W dniu 17 lutego 2009 roku zostało zawarte porozumienie na podstawie ustawy o opiece społecznej. Podczas obowiązywania tego porozumienia weszła w życie ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, która w art. 191 ust. 5 statuuje porozumienia zawierane pomiędzy powiatem, na terenie którego funkcjonują mogące przyjąć dziecko rodzina zastępcza, rodzinny dom dziecka lub placówka opiekuńczo-wychowawcza, a powiatem właściwym ze względu na miejsce zamieszkania dziecka przed umieszczeniem go po raz pierwszy w pieczy zastępczej. Ustawa ta nie zawiera żadnych przepisów międzyczasowych dotyczących takich porozumień.

Przepis art. 226 ust 4 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, na który powołał się Sąd Rejonowy dotyczy decyzji wydanych na podstawie przepisów dotychczasowych w sprawie pomocy pieniężnej na częściowe pokrycie kosztów utrzymania dziecka umieszczonego w rodzinie zastępczej, opłaty za pobyt w rodzinie zastępczej dziecka lub osoby pełnoletniej przebywającej w rodzinie zastępczej do czasu ukończenia szkoły, w której rozpoczęła naukę przed osiągnięciem pełnoletniości, ponoszonej przez rodziców, opłaty za pobyt w całodobowej placówce opiekuńczo-wychowawczej dziecka lub osoby pełnoletniej, przebywającej w całodobowej placówce opiekuńczo-wychowawczej do czasu ukończenia szkoły, w której rozpoczęła naukę przed osiągnięciem pełnoletniości, ponoszonej przez rodziców, które to decyzje zachowywały moc do dnia wygaśnięcia, nie dłużej jednak niż przez okres 3 miesięcy od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy.

Sąd Okręgowy stanął jednak na stanowisku, że przepis ten nie dotyczy porozumień, o których mowa w art. 191 ustawy, ale decyzji o których mowa w art. 80 i następnych ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, dotyczących pomocy pieniężnej przyznawanej rodzinom zastępczym oraz prowadzącym rodzinne domy dziecka. Dlatego błędne jest ustalenie Sądu Rejonowego i stanowisko pozwanego, że porozumienie z 17 lutego 2009 r. wygasło.

Z uwagi na brak uregulowań dotyczących dotychczas obowiązujących porozumień, stwierdzić należy, że porozumienie z dnia 17 lutego 2009 roku zawarte pomiędzy stronami nie wygasło, co więcej zawiera ono kategorię postanowienie, że zostało ono zawarte na czas pobytu dziecka w rodzinie zastępczej i ulega rozwiązaniu z dniem zakończenia sprawowania opieki nad dzieckiem w rodzinie zastępczej. To porozumienie odwołuje się w § 3 do decyzji przyznającej, zmieniającej lub uchylającej świadczenie dla rodziny zastępczej, które Powiat (...) jest zobowiązany każdorazowo niezwłocznie przekazywać Miastu K. po jej wydaniu. Wygaśnięcie tych decyzji na mocy art. 226 ust. 4 ustawy nie rodzi konieczności zmiany porozumienia, bo po tym terminie winny zostać wydawane kolejne decyzje, które z mocy porozumienia powinny być pozwanemu przekazywane i pozwany winien je realizować. Uprawniona jest również argumentacja Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej znajdująca się w piśmie Ministerstwa znajdująca się w aktach sprawy, że po wejściu w życie nowej ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej nie ma powodów do zawierania nowych porozumień, chyba że zachodzi konieczność ich dostosowania do nowych regulacji, aneksowania czy gdy strony wyrażą wolę zawarcia porozumienia na nowo. Strony co prawda chciały zawrzeć nowe porozumienie, prowadziły w tym celu negocjacje, ale nie doszły do porozumienia, a zatem ciągle obowiązuje pomiędzy nimi porozumienie z 17 lutego 2009 roku. W związku z tym pozwany winien na mocy art. 191 ust. 5 ustawy z tego porozumienia się wywiązać. Pozwany nie realizował porozumienia, należność główną uiszczył powodowi dopiero w trakcie procesu, słusznym jest zatem żądanie zawarte w apelacji zasądzenia odsetek ustawowych na mocy art. 481 k.c. za okres opóźnienia w płatności.

Z tych przyczyn Sąd Okręgowy na mocy art. 386 § 1 k.p.c. zmienił zaskarżony wyrok i orzekł jak w sentencji.

Zasadna jest także apelacja co do kosztów postępowania. Sąd Rejonowy o kosztach w zakresie umorzonego postępowania orzekł na podstawie art. 203 k.p.c., gdy tymczasem skoro pozwany uregulował należność główną w toku procesu, o kosztach należało orzec na podstawie art. 98 k.p.c. zgodnie z zasadą odpowiedzialności za wynik procesu.

O kosztach postępowania odwoławczego Sąd Okręgowy orzekł na mocy art. 98 i 108 k.p.c. zgodnie z zasadą odpowiedzialności za wynik procesu, a złożyły się na nie opłata od apelacji wynosząca 208 zł i wynagrodzenie pełnomocnika w kwocie 300 zł.

SSR del. Maryla Majewska – Lewandowska SSO Lucyna Morys – Magiera SSO Magdalena Balion – Hajduk